

‘Green Week’: elke druppel telt

De ‘Green Week’, Europa’s grootste milieuconferentie, stond van 22 t/m 24 mei in het teken van mondiale waterproblemen, tegen de achtergrond van de snelle bevolkingsgroei en de opwarming van de aarde. De Europese Commissie ging samen met zo’n 3000 deelnemers - belanghebbenden, ngo’s, regeringsvertegenwoordigers, politici en EU-ambtenaren - op zoek naar oplossingen voor essentiële watervraagstukken, zoals het behoud van de beschikbaarheid van water van goede kwaliteit, onder andere via het Europees Innovatieprogramma Water.

Eurocommissaris Janez Potočnik (Milieu) sprak in zijn openingsrede de hoop uit dat de conferentie voor alle deskundigen aanleiding zou zijn mee te helpen aan de ontwikkeling van zowel bestaande beleidslijnen als nieuwe ideeën, zodat voor iedereen schoon water beschikbaar komt.

Uit een recente enquête van de Europese Commissie blijkt dat zeven van de tien Europeanen zich zorgen maken over de watervoorraad in de wereld. Verontreiniging door puntbronnen en diffuse bronnen, overmatige onttrekking van water en omleggingen van rivieren en meren vormen een bedreiging voor de inspanningen om tegen 2015 een goede toestand van de Europese wateren te bereiken. Met water verband houdende natuurrampen, zoals droogte en overstromingen, komen vaker voor. De ernst en frequentie ervan zullen naar verwachting verder toenemen als gevolg van de opwarming van de aarde en wijzigingen in landgebruik.

Eurocommissaris Connie Hedegaard (Klimaat), rekende voor dat droogte en overstromingen de afgelopen tien jaar ruim 115 miljard euro schade hebben veroorzaakt. Zij gaf aan dat voor Europa klimaatverandering het belangrijkste punt moet zijn, maar dat het ook voor andere continenten geen luxe maar bittere noodzaak is daarop te anticiperen. Daarvoor is wel meer kennis en een vertaling daarvan naar regionaal beleid nodig. Ze stelde voor in de toekomst alleen

nog grote infrastructurele projecten mee te financieren als die klimaatbestendig zijn.

Professor Alain Jenkens (adjunct-directeur van het Centre for Ecology & Hydrology) haakte daarbij aan door te stellen dat we nog heel veel dingen niet weten, bijvoorbeeld de aard en omvang van de klimaateffecten. Hij betoogde dat grote investeringen nodig zijn. In de discussie met de zaal werd enerzijds vastgesteld dat veel schort aan de communicatie: politici, beleidsmakers en onderzoekers spreken niet dezelfde taal. Anderzijds werd geopperd dat voor problemen die met klimaatverandering samenhangen, vaak regionale oplossingen nodig zijn. Europa zou daarvoor de kaders moeten bieden.

Verrassend onderzoek

Dat goed onderzoek soms tot verrassende resultaten kan leiden, bleek uit de bijdrage van professor Millán, uitvoerend directeur van de Fundación CEAM. Hij liet zien dat de jaarlijkse neerslagsommen vaak als de beschikbare hoeveelheid water worden beschouwd, maar dat we ons daarmee rijk rekenen. Veel regenwater in het mediterrane systeem is namelijk van lokale herkomst. In een korte cyclus verdampt het water en regent het lokaal weer uit. De werkelijk beschikbare hoeveelheid is die welke van elders wordt aangevoerd en uiteindelijk tot afvoer komt. En dat is vaak aanzienlijk minder. Staffan Nilsson, president van het Europese Economische en Sociale Comité (EESC), benadrukte dat de bodem zowel ten

aanzien van klimaatmitigatie als -adaptatie veel belangrijker is dan we vaak denken. De bodems in Europa degraderen snel, wat leidt tot minder watervasthoudend vermogen en daardoor meer overstromingen. De landbouw ziet hij als een belangrijke partij; 70 procent van al het zoete water in Europa wordt gebruikt door de landbouw. Goed bodembeheer en voldoende aanvoer van organische stof dragen bij aan het oplossen van de waterkwaliteits- en kwantiteitsopgaven. Nieuw beleid ten aanzien van zuiveringsslib en compost in de Kaderrichtlijn Bodem is gewenst.

Landbouw

Alina Ujupan, medewerker van Janez Potočnik, stelde dat de landbouw erg belangrijk is, maar dat de balans wordt bedreigd. Droogte en wateroverlast bedreigen steeds vaker een goede landbouwvoedselvoorziening. Diezelfde landbouw heeft vaak een negatieve invloed op de omgeving en het watersysteem. Er is een visie nodig op het functioneren van het systeem en de rol die de landbouw daarbij kan vervullen. Daartoe zal het nodig zijn het probleem eerst beter te definiëren. Namens Eurocommissaris Dacian Cioloș (Landbouw) gaf Karl Falkenberg aan dat met het huidige beleid 75 procent van de KRW-doelstellingen niet worden gehaald. Er komt onderzoek naar de oorzaak. Duidelijk is voor hem dat - naast de uitstoot door de landbouw - het bijvoorbeeld microverontreinigingen uit rwzi’s zijn die mede het niet halen van de KRW-doelen kunnen verklaren. Zodra daar meer zicht op is, moet naar praktische oplossingen worden gezocht. De landbouw kan daaraan een belangrijke bijdrage leveren. Het Europees Innovatie Programma Water kan alle spelers bij elkaar brengen en ervoor zorgen dat zij hun verantwoordelijkheid nemen. Dat dit programma geen eigen budget heeft, achtte hij vooral een uitdaging.

Conclusies

De voornaamste conclusies van de conferentie, die veel meer onderwerpen en thema’s behandelde dan hier beschreven, zijn:

- We kunnen veel van andere landen leren. Onze waterkennis is wellicht minder uniek dan we soms (als Nederlanders) wel eens denken;
- We kunnen veel aan Europa hebben. De ontwikkelingen die nu in Nederland op gang komen, bijvoorbeeld ten aanzien van het bodembeheer in relatie tot de waterhuishouding, lopen voor een belangrijk deel parallel met de gedachtenvorming in Europa;
- We zullen nadrukkelijk moeten samenwerken. Overal in Europa is veel kennis voorhanden en bestaat een grote bereidheid die te delen. Bedrijven, overheden en ngo’s kunnen daarbij elk hun eigen rol vervullen.

Bjartur Swart (MWH-Global)

Eurocommissaris Janez Potočnik (tweede van links) tijdens de ‘Green Week’ in gesprek met Pierre Favrot en Claudia Topalli van The European Plastic Pipes and Fittings Association (foto: TEPPFA).

